

VYUŽÍVÁNÍ INFORMAČNÍCH SYSTÉMŮ V ŘÍZENÍ FIREM

Ota Formánek ¹

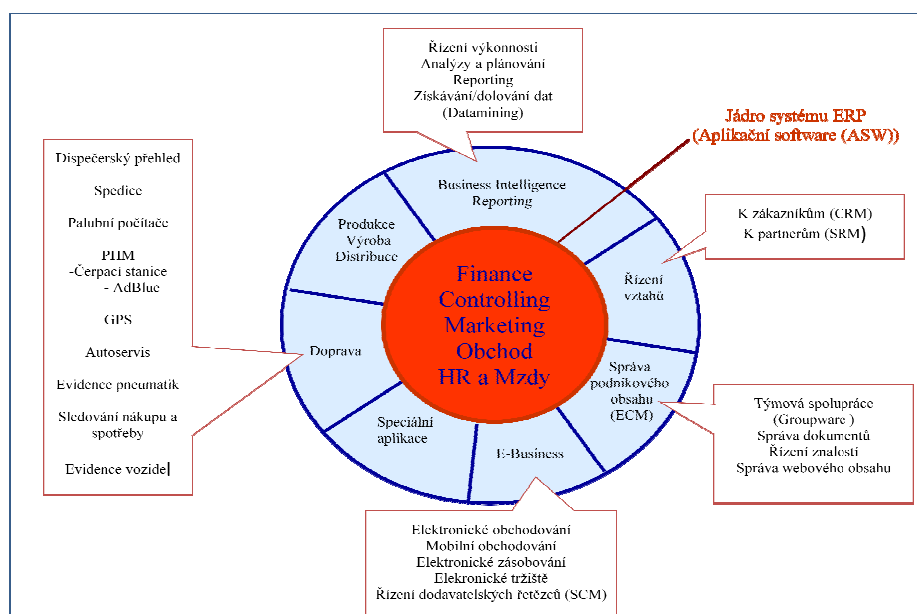
1. Úvod

Informační systémy (IS) jsou v současnosti naprosto nezbytné pro úspěšné řízení firem. Informačním systémem rozumíme ucelené softwarové a technické řešení pro různé oblasti, včetně oblasti dopravy a procesů dopravních společností. S velkým důrazem na specifika nákladní dopravy a spedice, aby byl zajištěn co největší přínos pro rozvoj dopravní společnosti. Nejen v ekonomickém základu (fakturace, personalistika a mzdy), ale hlavně v dopravní „branži“, tj. plánování přepravy a její kalkulace, sledování vozidel, řízení přepravy a mnoha dalších činnostech (obchod, logistika, distribuce, sklady, management kvality, ...).

2. Současný stav

Využívání IS je možné pro zjednodušení rozdělit na 3 základní skupiny:

1. **Tužka a papír**, v dnešní době již téměř vyhynulá skupina.
2. **Různorodé aplikace**, jedná se o vzájemně více či méně propojené aplikace, obvykle od několika dodavatelů, vyvíjené na odlišných technologiích, řešící různé procesy. S větším nárokem na datová úložiště, shodná informace se může objevovat několikrát, v několika zdrojích.
3. **Komplexní IS**, což ovšem nemusí znamenat pouze jeden produkt. Komplexní IS jsou řešeny a dodávány jako integrované celky, s konsolidovanými firemními procesy.

Obrázek 1. : Informační systém, aplikační části

¹ Ing. Ota Formánek, ČVUT Praha, Fakulta elektrotechnická, Katedra ekonomiky, manažerství a humanitních věd, e-mail: formaota@fel.cvut.cz.

3. Očekávání a efektivnost aplikací

Management firem si dnes většinou uvědomuje, že je nezbytné reagovat na změnu tržních podmínek, chování zákazníků a že k realistickému a rychlému vyhodnocování výsledků firmy je potřebný jednotný informační systém. Je účelné minimalizovat náklady, zkracovat dodací lhůty a poskytovat výhody oproti konkurenci a to všechno zvyšuje tlak na firmy v oblasti optimalizace všech procesů, logistické nevyjímaje.

Management a vlastníci firem chtějí konkrétněji i přesněji vědět, co za své peníze, které do informatiky vkládají, vlastně dostanou, a zda to, co dostanou, skutečně potřebují. Efekty podnikové informatiky se již stále častěji plánují, monitorují se, měří a analyzují.

O tom, že jsou efekty využívání IS sledovány a vyhodnocovány vypovídá průzkum, zkoumající jejich dosahování ve firmách. (V tabulce jsou uvedeny procenta kladných odpovědí).

	Ano	Spíše ano
1. Zvýšení tržeb z prodeje výrobků, zboží a služeb	20,0	27,3
2. Zvýšení prodejů produktů a služeb	22,6	35,8
3. Zvýšení produktivity práce	21,4	44,6
4. Zvýšení efektivity podnikových procesů	27,4	56,2
5. Snížení času na zpracování zakázky	26,1	47,8
6. Snížení nákladů na zpracování zakázky	20,7	43,1
7. Snížení nákladů na realizaci zakázky, nákup a skladování	16,3	42,9
8. Snížení nákladů na marketing a prodej zboží	14,3	22,4
9. Snížení objemu pohledávek	9,5	19,0
10. Snížení objemu pohledávek po splatnosti	13,0	19,6

Tabulka 1: Dosahování informatických efektů dle jejich kategorií v % odpovědí. (Zdroj: Pour, 2009)

Z tabulky, ale i podobných průzkumů je zřejmé, že reálně dosaženým efektem je zvýšení efektivity podnikových procesů, snížení nákladů na realizaci zakázky, nákup a skladování, stejně jako zvýšení produktivity práce. Toho je dosaženo nejen díky komplexnosti aplikací, ale i přístupem všech, kteří jsou zainteresováni na výsledcích firmy.

4. Trendy

Z pohledu funkčnosti IS je jedním z hlavních trendů funkcionalita, protože primárním úkolem většiny firem je snaha o udržení stávajících zákazníků, rozvoj obchodu, zkracování dodacích lhůt a optimalizace nákladů. Optimalizace nákladů ale nesmí pro zákazníka znamenat nižší spolehlivost nebo menší zákaznický komfort. V podstatě totiž zákazníci dávají přednost ne dodavateli s nejnižší cenou, ale dodavateli s nejlepším poměrem ceny a výkonu (logistických služeb).

Rozvoj IS stále probíhá nejen v jádru IS (ekonomika, PAM, ...), ale i v oblasti manažerských nadstaveb, controllingu, analytických nástrojů. Analytické nástroje musí umožňovat mnohem otevřenější možnosti při definování výstupů analýz, přehledů, včetně jejich grafické interpretace. Management firem pro rozhodování potřebuje informace v integrované podobě, z různých pohledů, okamžitě dostupné. S identifikací hlavních problémů, ale také příležitostí k čemuž slouží scorecardy, dashboardy atd.

Obrázek 2. : Příklad sledování výkonnosti firmy nebo i jednotlivých zaměstnanců

Grafická interpretace je například i součástí procesů, jakými jsou plánování a sledování vozidel v dopravních firmách.

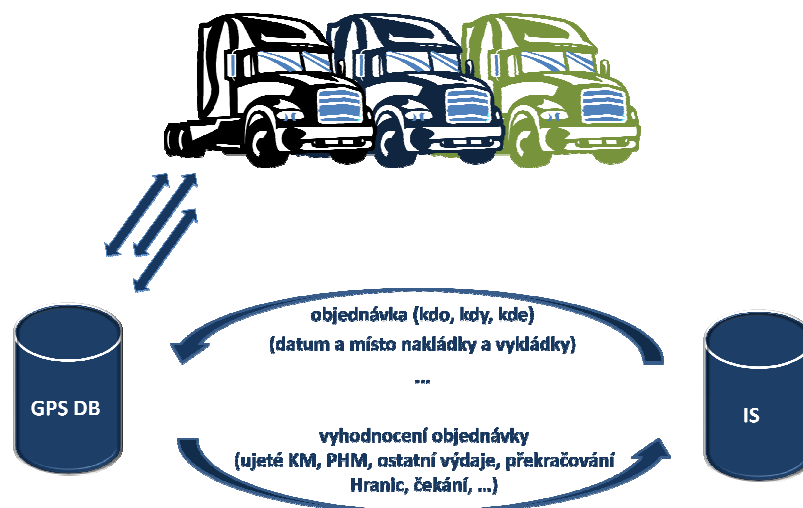
Obrázek 3. : Příklad sledování jednotlivých přeprav, jejich stavu v čase

5. Příklad využití části IS v dopravní společnosti

IS díky své otevřenosti a integraci s dalšími technologiemi, jako např. palubními počítači výrazně rozšířil spektrum poskytovaných informací, díky komunikačním technologiím je běžnou i komunikace a přidělování pokynů např. řidičům nákladní dopravy přímo z informačního systému.

Jako příklady mohou sloužit:

- Sledování a vyhledávání zboží v reálném čase
- Zlepšení přímé komunikace mezi řidiči a dispečinkem
- Řízení nakládky a vykládky, přepravy
- Poskytování informací dispečerům
  - určení polohy vozidla v reálném čase
  - časy řízení a odpočinku řidičů i pro potřeby výpočtu mezd
  - současný stav zakázky
- Minimalizace počtu nevyužitých tras
- Snížení provozních nákladů
  - zlepšením a zrychlením fakturačního procesu
  - snížením administrativních nákladů
  - snížením nákladů na komunikaci
  - sledováním a optimalizací spotřeby paliva
  - snížením nákladů na údržbu vozového parku
- Zvýšení bezpečnosti a pohodlí řidičů při jízdě
  - omezením administrativních prací
  - zajištěním profesionální komunikace mezi řidičem a dispečinkem.

Obrázek 4: Tok informací palubní počítače-informační systém

6. Závěr

Informační systémy nejsou pouze každodenní podporou informačního chodu společnosti (účetnictví, obchodní procesy, doprava, ...), ale hlavně nástrojem pro získání a udržení zákazníků, pro udržení a posílení konkurenční výhody. K tomu slouží analytické, plánovací funkce, včetně sofistikovaných možností modelování možných trendů.

Se stále dokonalejšími technologiemi nejsou informační systémy izolovanou aplikací, ale jsou stále otevřenější, provázanější s vazbami na nejmodernější technologie, včetně palubních počítačů, satelitních zařízení, mobilních zařízení. Předpokladem využití možností informačních systémů pro řízení firmy je pochopení přínosů a nezbytná podpora na všech úrovních firmy.

Zdroje:

1. GÁLA, L., POUR, J., ŠEDIVÁ, Z.: Podniková informatika, Grada 2009
2. Časopis Automatizace, ročník 2009, Praha 2009
3. FORMÁNEK, O.: Role komplexního informačního systému, Sborník z 5 ročníku mezinárodní konference CMDTUR 2009
4. IT Systems; specializovaný měsíčník o podnikové informatice, CCB, spol. s.r.o., Brno, Ročník 10,